

УДК81'255.4

**A MAN'S A MAN FOR A' THAT Р. БЕРНСА І TROTZ ALLEDEM
Ф. ФРЕЙЛІГРАТА В ПЕРЕКЛАДАХ МИКОЛИ ЛУКАША:
ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРЕКЛАДАЦЬКУ МНОЖИННІСТЬ**

Софія Гусак

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна 79000;
e-mail: husak.sofia@gmail.com*

Розглянуто поняття індивідуальної множинності та вплив творчості М. Лукаша на його подальші роботи. Здійснено перекладознавчий аналіз віршів Р. Бернса *A Man's a Man for a' that* і німецького поета Ф. Фрейліграта *Trotz alledem* у перекладах М. Лукаша. За допомогою порівняльно-типологічного аналізу двох перекладів та теорії жанрів перекладу визначено, що німецький текст Ф. Фрейліграта, який переклав М. Лукаш, не є оригінальним твором цього автора, а перекладом із Р. Бернса.

Ключові слова: М. Лукаш, Р. Бернс, переклад, індивідуальна множинність, Ф. Фрейліграт.

Перекладна література знає багато прикладів множинності поетичних творів. У цьому аспекті поезія видатного шотландського барда Роберта Бернса та її українські переклади дають цікавий матеріал для дослідження. Зокрема, у нашій розвідці розглянемо індивідуальну перекладацьку множинність на прикладі Бернсового вірша *A Man's a Man for a' that* у перекладі Миколи Лукаша – майстра художнього перекладу, в доробку якого переклади шотландця займають чільне місце.

Явище множинності є доволі багатограним. У цій розвідці розглянемо його детальніше на прикладі українських поетичних перекладів уже згаданого твору Роберта Бернса, адже саме поезія приваблює перекладачів своєю змістовністю, неординарністю та простором для інтерпретацій. Кожен автор по-своєму сприймає текст, що відчувається в кінцевій роботі. Максим Рильський із цього приводу зазначав: “Кожен перекладач може при вдалому взагалі відтворенні іншомовного оповідання, п’єси, поеми, вірша і т. ін. проминути ту чи іншу рису оригіналу, наголосивши зате на іншій, яка здається йому найістотнішою. Кожен перекладає по-своєму” [8, с. 79]. Розвиваючи думку М. Рильського Г. Кочур стверджував, що “переклад тим відрізняється від оригіналу, що оригінал – один, він існує в остаточній і незалежній формі, а єдино можливого перекладу не буває, як не буває, скажімо, єдиного виконання музичного твору: кожен виконавець надає своїй інтерпретації власних відтінків, своєрідних рис” [12, с. 162–163]. Це пов’язано ще й з тим, що часто оригінал і переклад належать до різних історичних періодів, а тому й відрізняються передусім своїми комунікативними умовами [7, с. 122]. Часовий чинник у перекладі знаходить своє відображення у двох основних типах множинності – діахронній та синхронній. Кожна з них по-своєму

розкриває потенціал оригінального твору. *Діахронна* множинність дає змогу простежити світосприйняття та вплив різних епох на перекладачів, а, відповідно, й на перекладний твір [5, с. 166–167]. Прикладом цього типу множинності є переклади *A Man's a Man for a' that* Павла Грабовського (кінець XIX ст.) і Віктора Марача (початок XXI ст.). В іншому випадку спостерігається відмінність сприйняття оригіналу та його відображення в перекладі людьми, які творять упродовж однієї епохи. Іван Франко і Павло Грабовський переклали Бернсів *A Man's a Man for a' that* у XIX ст., Микола Лукаш і Василь Мисик – у XX ст., а Віктор Марач і Святослав Караванський – у XXI ст. Отже, кожна з цих пар перекладів належить до площини *синхронної* множинності. Ще одним типом множинності є *індивідуальна* множинність, що виникає тоді, коли один перекладач здійснює кілька перекладів одного і того ж твору. Причиною цього може бути зміна поглядів на переклад, а врешті-решт, що є не менш важливим – прагнення до удосконалення. Проте такі переклади завжди залишаться певною мірою спорідненими, оскільки несуть риси одного й того ж індивідуального стилю перекладача [5, с. 166–167]. Наприклад, “Нівроку” та “Людина є людина” Василя Мисика, опубліковані 1932 р. і 1959 р. відповідно, є інтерпретаціями згаданої поезії Бернса і відображають постійну працю перекладача над своїми творами, нехай уже й опублікованими. Ще одним яскравим прикладом індивідуальної перекладацької множинності є переклади Миколи Лукаша “Чесна бідність” та “Хоч би там що!”, що є в центрі уваги нашої розвідки.

Індивідуальна множинність не є новим явищем у перекладній українській літературі, але все ж заслуговує на належну увагу та дослідження. Окрім цього, у випадку із згаданими перекладами Миколи Лукаша з'являється доволі цікавий факт: поезія “Чесна бідність” – переклад твору Роберта Бернса *A Man's a Man for a' that*, а “Хоч би там що!” – переклад вірша “*Trotz alledem*” німецького поета-революціонера Фердинанда Фрейліграта, як свідчить журнальна публікація цього перекладу [10, с. 120]. Якби не вказівка про те, що це переклад із німецької, склалося б враження, що два українські тексти – це різночасові переклади М. Лукаша одного твору. Вражаюча подібність двох Лукашевих інтерпретацій вимагає прискіпливішого аналізу текстів оригіналів і їхніх перекладів у площині зіставного та перекладознавчого аналізів.

Обидва прототексти пов'язує не лише спільна ідея – непереможна віра у світле майбутнє, а й усі ключові образи, стилістичні прийоми та найменші деталі архітектоники вірша. Недаремно дослідниця творчості Роберта Бернса О. Нечипорук у монографії “Великий поет Шотландії” зазначає, що його поезія слугувала джерелом натхнення для багатьох світових літератур, зокрема, для таких поетів як Байрон, Шеллі, Гете, Гайне, Фрейліграт та Уїтмен [6, с. 6].

Вірш Р. Бернса *A Man's a Man for a' that* вийшов 1795 р., а *Trotz alledem* Ф. Фрейліграта – 1843 р., що уже дає підставити говорити про можливий вплив Бернсового твору на інтерпретацію Фрейліграта. Окрім того, в повному зібранні творів Ф. Фрейліграта згаданий твір публікують із позначкою *nach Burns*, яка є прямим відповідником українській фразі з *Бернса / за Бернсом*, що тлумачать як свідоме написання автентичного твору за улюбленими зразками, що за типологією О. Дзери, відноситься до жанру *варіації на тему* [4, с. 33]. Проте численні спільні елементи цих текстів наводять на думку, що твір Ф. Фрейліграта міг бути перекладом із Р. Бернса. Отож необхідно з'ясувати, чи це оригінальний твір німецького поета, що з'явився під впливом Р. Бернса, чи власне переклад.

Безперечно, існують певні відмінності між цими творами, спричинені часовим чинником. Окрім цього, значний вплив на них справили культури країн та авторів, національні

особливості та історичні умови, під впливом яких створювали ці поезії. Насамперед привертає увагу розбіжність у заголовках. Бачимо, що Р. Бернс вводить образ Людини *A Man's a Man for a' that*, тоді як Ф. Фрейліграт вирішує його опустити, в результаті чого німецький варіант звучить дещо різкіше та експресивніше – *Trotz alledem*, що в перекладі означає *незважаючи ні на що* і не тільки зберігає ключову фразу усієї поезії *for a' that*, але й передає її рішучий та вольовий настрій.

Порівняймо першу й останню строфи із віршів Р. Бернса та Ф. Фрейліграта:

A Man's A Man for A' That	Trotz alledem
Is there, for honest Poverty That hings his head, an' a' that? The coward slave-we pass him by, We dare be poor for a' that! For a' that, an' a' that. Our toils obscure an' a' that, The rank is but the guinea's stamp, The Man's the gowd for a' that [13, c. 301].	Ob Armut euer Los auch sei, Hebt hoch die Stirn, trotz alledem! Geht kühn den feigen Knecht vorbei; Wagt's, arm zu sein trotz alledem! Trotz alledem und alledem, Trotz niederm Plack und alledem, Der Rang ist das Gepräge nur, Der Mann das Gold trotz alledem! [15, c. 59]
Then let us pray that come it may, As come it will for a' that, That Sense and Worth, o'er a' the earth, Shall bear the gree, an' a' that. For a' that, an' a' that, It's coming yet for a' that, That Man to Man, the world o'er, Shall brothers be for a' that [13, c. 301]	Drum jeder fleh', daß es gescheh', Wie es geschieht trotz alledem, Daß Wert und Kern, so nah wie fern, Den Sieg erring trotz alledem! Trotz alledem und alledem, Es kommt dazu trotz alledem, Daß rings der Mensch die Bruderhand Dem Menschen reicht trotz alledem! [15, c. 59]

Зіставлення англійського та німецького текстів засвідчує те, що Ф. Фрейліграт майстерно переклав Бернсів оригінал, відтворивши більшість ритмо-мелодійних аспектів вірша, а саме – п'ять восьмирядкових строф, ямбічну стопу, римування *a b a b bb c b* і навіть відхилення від цієї схеми в англійському тексті в останній строфі *- a b c b bb d b*, а також повтор ключової фрази оригіналу *for a' that* за допомогою її німецького відповідника *trotz alledem* (*незважаючи ні на що*).

Наступна порівняльна таблиця демонструє “точки перетину” цих поезій:

A Man's A Man for A' That	Trotz alledem	Підрядковий переклад з німецької
<i>We dare be poor</i> [13]	<i>Wagt's, arm zu sein</i> [15]	<i>Насмільтеся бути бідними</i>
<i>Toils obscure</i> [13]	<i>Niederm Plack</i> [15]	<i>важка праця</i>
<i>The Man's the gowd</i> [13]	<i>Der Mann das Gold</i> [15]	<i>Людина – золото</i>
<i>What though on hamely fare we dine</i> [13]	<i>Und sitzt ihr auch beim kargen Mahl</i> [15]	<i>І навіть якщо ви сидите за бідною їжею</i>
<i>The honest man, tho' e'er sae poor</i> [13]	<i>Der brave Mann, wie dürftig auch</i> [15]	<i>Чесна людина, наскільки вона не була б бідною</i>

<i>Is king o' men for a' that</i> [13]	<i>Ist König doch trotz alledem!</i> [15]	Все-таки є королем
<i>The coward slave – we pass him by</i> [13]	<i>Geht kuhn den feigen Knecht vorbei</i> [15]	Пройдіть сміливо повз переляканого слугу
<i>A Man's a Man for a' that</i> [13]	<i>Ein Mann ist Mann trotz alledem!</i> [15]	Людина є людиною, незважаючи ні на що
<i>Then let us pray that come it may</i> [13]	<i>Drum jeder fleh', dass es gescheh'</i> [15]	Як би я не благав, щоб це сталося
<i>Shall bear the gree, an' a' that</i> [13]	<i>Den Sieg erring trotz alledem.</i> [15]	Здобудуть перемогу, не зважаючи ні на що

Окрім цього, варто звернути увагу на те, що Ф. Фрейліграт вправно відтворив образи бідності та чесності простих селян, яких він протиставляє марнославству та багатству “величних правителів” держави, використовуючи антитези, численні порівняння та метафори. У німецькому перекладі збережено чітку образну структуру оригіналу. Наприклад, у першій строфі домінують образи бідності, рабства, чесності та важкої праці, які присутні в німецькому перекладі, хоча й у дещо зміненій інтерпретації, що свідчить про вплив піднесених політичних настроїв Ф. Фрейліграта. Численні образні паралелі простежуються уже з перших рядків поезій *Is there, for honest Poverty / that hings his head, an' a' that?* [13] :: *Ob Armut euer Los auch sei, / Hebt hoch die Stirn, trotz alledem!* [14]. У німецькому варіанті збережено ключовий образ бідності, проте у Бернсовій персоніфікації вона змушує чесного селянина гнути голову перед багатіями, тоді як Фрейліграт закликає іти з гордо піднятою головою, незважаючи на те, що бідність є їхньою долею.

Логічним продовженням є друга строфа, яка створює основну антитезу усього вірша.

A Man's A Man for A' That	Trotz alledem
What though on hamely fare we dine, Wear hoddin grey, an' a' that; Gie fools their silks, and knaves their wine; A Man's a Man for a' that: For a' that, and a' that, Their tinsel show, an' a' that; The honest man, tho' e'er sae poor, Is king o' men for a' that [13]	Und sitzt ihr auch beim kargen Mahl In Zwilch und Lein und alledem, Gönnt Schurken Samt und Goldpokal - Ein Mann ist Mann trotz alledem! Trotz alledem und alledem, Trotz Prunk und Pracht und alledem! Der brave Mann, wie dürftig auch, Ist König doch trotz alledem! [15]

У ній мікрообрази простої їжі та старого одягу доповнюють та розвивають образ бідності, який протиставлено образу багатства, що реалізується через мікрообрази дорогих вин та шовків. Природно, що в текстах спостерігаються певні відмінності на рівні деталей. Наприклад, Бернсове словосполучення *hoddin grey*, відповідно до тлумачення словника шотландської мови, позначає грубу домоткану тканину з чорної та білої вовни, виготовлену в Шотландії [14], та несе певне культурне забарвлення, тоді як Ф. Фрейліграт замінює вид тканин лише на денотативному рівні *Zwilch und Lein*. При цьому він зберігає усю експресивність на першій погляд буденної фрази. Підсумовуючи, обидва автори звеличують чесного селянина за допомогою гіперболи *The honest man, tho' e'er sae poor; / Is king o' men for a' that* [13, с. 301] :: *Der brave Mann, wie dürftig auch, / Ist König doch trotz alledem!* [15,

с. 59]. Ці рядки є одним із багатьох прикладів незаперечної схожості англійського та німецького текстів, адже простежуємо не лише збереження синтаксичної структури речення, а й лексичне наповнення на денотативному та конотативному рівнях.

З іншого боку, варто також розглянути цей текст із погляду теорії жанрів художнього перекладу, яку випрацювала О. Дзера. Дослідниця вирізняє три основні жанри перекладів, серед яких в українській літературі домінує переспів, характерною рисою якого є застосування методу одомашнення. На противагу йому виступає жанр наслідування, назва якого певною мірою і відображає його суть, “де ніщо не одомашнюється і не відчужується, а просто відбирається чи відкидається”, тоді як “свідоме написання автентичного твору за улюбленими зразками слід віднести до жанру варіації на тему” [4, с. 23–33]. Порівняльний аналіз двох текстів свідчить, що Фрейлігратів *Trotz alledem* є вдалим перекладом гімну шотландського селянства німецькою мовою. Цікавим є і той факт, що німецький поет настільки захопився творчістю Бернса, а саме – віршем *A Man's a Man for a' that*, що після революції в Німеччині 1848/1849 рр. створив ще і його переспів, який став гімном нації і був покладений на музику. Окрім цього, гучна фраза *Trotz alledem* стала крилатою: її часто використовували політики і відомі громадські діячі у промовах.

Повертаючись до основного об'єкта дослідження – перекладів М. Лукаша – зауважимо, що дати їхнього створення, на жаль, невідомі. В іншому разі така інформація могла б пролити світло на підхід перекладача до роботи над цими текстами. Можна припустити, що обидва переклади належать до ранньої творчості М. Лукаша. Можливо й те, що переклад із Ф. Фрейліграта Лукаш не друкував свідомо, зробивши його радше як черговий мовно-стилістичний експеримент, усвідомлюючи, що має справу не з першоджерелом, а з німецькою інтерпретацією відомого твору Бернса.

Переклад із Бернса вперше опубліковано 1956 р. у журналі “Прапор” [3, с. 54]. Саме цим перекладом, який тоді ще не мав назви, відкрили першу друковану підбірку Лукашевих перекладів із Р. Бернса. Через три роки він вийшов друком повторно на сторінках журналу “Перець” уже під остаточною назвою “Чесна бідність” [2, с. 4].

Переклад із Ф. Фрейліграта “Хоч би там що!” за життя М. Лукаша не друкували. Його віднайшов у архіві перекладача й оприлюднив Л. Череватенко [11, с. 120] разом з іншими невідомими (за припущеннями, ранніми) перекладами М. Лукаша.

Як би там не було, доступні переклади говорять про те, що кожен із них зроблено із відповідного оригіналу.

Типологічні паралелі між цими перекладами простежуються з перших рядків: *Is there for honest Poverty* [13, с. 301] :: *Хай бідні му, хай злидні му* [1, с. 79] :: *Хай бідні ви, хай злидні ви* [10, с. 120]. Примітним є і те, що в обох перекладах М. Лукаш вирішує опустити образ чесної людини, що домінує в першій строфі оригіналу. Окрім цього, у “Чесній бідності” М. Лукаш зберігає реалію-титул *lord* як компонент образу багатства *Бундючиться вельможний lord* [1, с. 79] :: *Ye see yon birkie, ca'd a lord* [13, с. 301], а у “Хоч би там що!” він вирішує передати німецьке звертання *Herr* українським словом *пан*, що є не тільки прямим відповідником оригіналу, а й значно прийнятнішим та зрозумілішим українському читачеві: *Хай приндиться “вельможний nan”* :: *Heißt “gnäd'ger Herr” das Bürschchen dort* [15, с. 59]. Як і в решті своїх перекладів, М. Лукаш намагається урізномбарвити мову колоритними і маловживаними словами, наприклад, англійську лексему *birkie* (лицедій) [14] він передає за допомогою українських *бундючитися* і *приндитися*, які абсолютно точно відтворюють і настрій, і стилістику, і експресивність оригіналу.

Ще одним прикладом неабиякої схожості Лукашевих перекладів є рядок: *What though on hamely fare we dine* [13, с. 301] :: *Хоч ми їмо черстві шматки* [1, с. 79]; *Und sitzt ihr auch beim kargen Mahl* [15, с. 59] :: *Хай ваши харч черстві шматки* [10, с. 120]. Ключова деталь, яка доповнює образ бідності, *черстві шматки*, залишилась незмінною. Проте важливим доказом того, що кожен із перекладів зроблено із відповідного прототексту, є форма звертання. У “Чесній бідності”, як і в англійському оригіналі, автор (а, отже, й перекладач) вважає себе частиною тієї спільноти, яка бореться за свободу, вживаючи особовий займенник *ми*, тоді як у німецькому тексті і його українській інтерпретації присутнє звертання безпосередньо до людей, чим автор і перекладач певною мірою дистанціюються від них. Також зазначимо, що ця строфа перекладу “Хоч би там що” видається дещо яскравішою завдяки лексемі *харч*, яка не так часто трапляється в сучасній українській мові.

Говорячи про розбіжності між поезіями “Чесна бідність” і “Хоч би там що”, зазначимо, що М. Лукаш у перекладі з німецької частіше вживає застарілі слова, як от: *А в багача булки й шовки* [1, с. 79] :: *А в дукарів булки й шовки* [10, с. 120].

У наступних рядках також бачимо, що в ранішому (за припущеннями) перекладі із Ф. Фрейліграта М. Лукаш переважно тяжіє до адаптивних стратегій і проектує переклад на українську культуру: *A prince can make a belted knight* [13, с. 301] :: *Король зведе в дворянський стан* [1, с. 79]; *Ein Fürst macht Ritter, wenn er spricht* [15, с. 59] :: *Хай зводить князь в лицарський стан* [10, с. 120], тоді як для перекладу із Р. Бернса характерне якомога точніше наближення до оригіналу за допомогою лексеми *король*, що не властива культурі української нації. Натомість, перекладаючи Ф. Фрейліграта, він вдається до використання уже української реалії *князь* для позначення титулу, що є прямим відповідником німецькому *der Fürst*.

Наступна таблиця детальніше демонструє типологічні паралелі, що простежуються у перекладах М. Лукаша:

“Чесна бідність”	“Хоч би там що”
<i>Звання – лиш карб, людина – скарб, Цінніший від усього</i> [1, с. 79]	<i>А стан – лиш карб, ні більш, ні менш, Людина – скарб, хоч би там що!</i> [10, с. 120]
<i>А чесним бути в бідності – Найвище од усього</i> [1, с. 79]	<i>А чесним будь, хоч у нужді, – Найвища честь, хоч би там що!</i> [10, с. 120]
<i>Людини ж праведної сан</i> [1, с. 79]	<i>Людини праведної сан</i> [10, с. 120]
<i>Молись же всяк, щоб стало так – А йдеться вже до того! – Щоб ум і честь, де тільки єсть, Пробили скрізь дорогу</i> [1, с. 79]	<i>Благай же всяк, щоб стало так – А стане так, хоч би там що! – Щоб ум і честь, де тільки єсть, Перемогли, хоч би там що!</i> [10, с. 120]

У кожен із перекладів М. Лукаш намагається внести якомога більше стилістичних барв, які б розкривали увесь потенціал української мови. Як зазначає дослідниця його творчості В. Савчин у статті “Микола Лукаш як перекладач Роберта Бернса”, усі переклади Майстра, окрім глибокої ідеї, мають ще одну особливість: демонструючи компетентність в українській мові та утверджуючи високий та якісно новий рівень української культури, вони спростовують усі твердження тоталітаристської ідеології стосовно домашнього вжитку української

мови. Адже М. Лукаш мав на меті створити текст, який би відповідав усім вимогам цільової літератури і культури, демонструючи великий потенціал української мови [9, с. 6].

Отже, незважаючи на усі відмінності між перекладами “Чесна бідність” і “Хоч би там що!”, навіть неозброєним оком стає помітним вплив одного тексту на інший. Спільні елементи в перекладах демонструють характерний для М. Лукаша прийом вживлення “мікроцитат” у тканину його творів. Для М. Лукаша джерелом інтертекстуальних елементів слугували не лише український фольклор та література, але й власні переклади.

Проаналізовані переклади М. Лукаша є прикладом виняткового явища в українській перекладацькій традиції – опосередкованої індивідуальної множинності, коли між оригіналом і його множинними інтерпретаціями є проміжний переклад, що й став протекстом для однієї з перекладних версій.

1. Бернс Р. Поезії / Р. Бернс ; пер. з англ. М. Лукаша та В. Мисика. – К. : Дніпро, 1965. – 206 с.
2. Бернс Р. Чесна бідність : пер. з англ. М. Лукаша / Р. Бернс // Перець. – 1959. – № 2. – С. 4.
3. Бернс Р. “A Man’s a Man for a’ that”: пер. з англ. М. Лукаша / Р. Бернс // Прапор. – 1956. – № 4. – С. 54.
4. Дзера О. Жанри художнього перекладу / О. Дзера // Записки перекладацької майстерні. – Львів : Центр гуманітарних досліджень ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – Т. 1. – С. 18–37.
5. Лучук О. Часовий фактор і проблема перекладної множинності в теорії художнього перекладу // О. Лучук. Діалогічна природа літератури: Перекладознавчі та літературознавчі нариси. – Львів : Вид-во УКУ, 2004. – С. 163–168.
6. Нечипорук О. Д. Великий поет Шотландії / О. Д. Нечипорук. – К. : Знання, 1973. – 44 с.
7. Попович А. Проблемы художественного перевода / А. Попович ; пер. с слов. И. А. Бернштайна и И. С. Чернявской. – М. : Высш. шк., 1980. – 200 с.
8. Рильський М. Т. Проблеми художнього перекладу / М. Т. Рильський // Мистецтво перекладу. – К. : Рад. письменник, 1975. – С. 25–92.
9. Савчин В. Микола Лукаш як перекладач Р. Бернса / В. Савчин // Іноземна філологія. – 1996. – Вип. 109. – С. 96–104.
10. Фрейліграт Ф. Хоч би там що! : пер. з нім. М. Лукаша / Ф. Фрейліграт // Дніпро. – 2001. – № 11–12. – С. 120.
11. Чередниченко О. І. Функції перекладу в сучасному світі // О. І. Чередниченко. Про мову і переклад. – К. : Либідь, 2007. – С. 161–170.
12. Burns R. The Complete works / Robert Burns. – New York : Phillips, Sampson, and Company, 1855. – 538 p.
13. The Dictionary of the Scots Language (DSL) [Electronic resource]. – [Cited 2012, 5 May]. Available from : <http://www.dsl.ac.uk>.
14. Freiligrath F. Sämtliche Werke / Ferdinand Freiligrath, Hrsg. Von Ludwig Schröder. – Leipzig : Hesse, 1907. – 342 S.

**A MAN'S A MAN FOR A' THAT P. БЕРНСА И TROTZ ALLEDEM
Ф. ФРЕЙЛИГРАТА В ПЕРЕВОДАХ МЫКОЛЫ ЛУКАША:
К ВОПРОСУ О ПЕРЕВОДЧЕСКОЙ МНОЖЕСТВЕННОСТИ**

Софія Гусак

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000;
e-mail: husak.sofia@gmail.com*

Рассмотрено понятие индивидуальной множественности и влияние творчества М. Лукаша на его дальнейшие работы. Осуществлен переводоведческий анализ стихотворений

Р. Бёрнса *A Man's a Man for a' that* и немецкого поэта Ф. Фрейлиграта *Trotz alledem* в переводе М. Лукаша. С помощью сравнительно-типологического анализа двух переводов и теории жанров переводов определено, что немецкий текст Ф. Фрейлиграта в переводе М. Лукаша не является оригинальным произведением этого автора, а переводом из Р. Бёрнса.

Ключевые слова: М. Лукаш, Р. Бёрнс, перевод, индивидуальная множественность, Ф. Фрейлиграт.

***A MAN'S A MAN FOR A' THAT BY R. BURNS AND TROTZ ALLEDEM
BY F. FREILIGRATH IN MYKOLA LUKASH'S TRANSLATIONS:
TOWARDS TRANSLATION MULTIPLICITY***

Sofia Husak

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine
e-mail: husak.sofia@gmail.com*

The article discusses the notion of individual multiplicity in the translation of poetry. The translation studies analysis of the verses *A Man's a Man for a' that* by Robert Burns and *Trotz alledem* by the German poet F. Freiligrath in the translation of Lukash are conducted. On the basis of the comparative-typological analysis of both translations and the theory of translation genres it has been revealed that the alledged translation of the German verse by Lukash rather falls back on his translation of Burns' poem.

Keywords: Mykola Lukash, R. Burns, translation, individual multiplicity, F. Freiligrath.